

Asia C-366/24

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

21.5.2024

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

17.5.2024

Kantaja:

Sàrl Amazon EU Sàrl

Vastaajat:

Ministre de la Culture

Ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique

[--]

Conseil d'État, joka antaa ratkaisun lainkäyttöasiassa

(lainkäyttöasioiden jaosto, yhdistetyt 9. ja 10. jaosto)

[--]

Kun otetaan huomioon seuraava menettely:

Amazon EU -yhtiö vaatii Conseil d'État'n kirjaamon rekisteriin 22.5., 15.11. ja 20.12.2023 merkityllä kannekirjelmällä ja kahdella muulla kirjelmällä Conseil d'État'aa

1°) kumoamaan lainvastaisuuden perusteella 4.4.2023 tehdyn päätöksen, joka koskee kirjojen kuljetuspalvelun vähimmäishinnoittelua

(2) [– –] [oikeudenkäyntikuluja koskeva vaatimus].

Se väittää, että

- päätös on tehty sääntöjenvastaisen menettelyn päätteeksi, koska päätöksen osalta ei ole kuultu ensin kilpailuviranomaista (Autorité de la concurrence)
- kirjatalouden vahvistamisesta ja sen toimijoiden välisen tasapuolisuuden ja luottamuksen lujittamisesta 30.12.2021 annetun lain nro 2021-1901 (loi n° 2021-1901 du 30 décembre 2021 visant à conforter l'économie du livre et à renforcer l'équité et la confiance entre ses acteurs), joka on riidanalaisen päätöksen oikeusperusta, 1 §:n säännökset ovat ristiriidassa 8.6.2000 annetun direktiivin 2006/123/EY tavoitteiden kanssa
- 31.12.2021 annetun lain 1 §:n säännökset rikkovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa taattua tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

Ministre de la Culture (kulttuuriministeri) vaatii kanteen hylkäämistä kahdessa vastinekirjelmässään, jotka on merkitty rekisteriin 19.10.2023 ja 7.3.2024. Kulttuuriministeri väittää, että kantajayhtiön esittämät kanneperusteet eivät ole perusteltuja.

Kannekirjelmä on annettu tiedoksi ministre de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique (talouden, valtionvarojen sekä teollisen ja digitaalisen omavaraisuuden ministeri), joka ei ole toimittanut kirjelmää.

Kun otetaan huomioon

- Euroopan unionista tehty sopimus
- Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus
- Euroopan unionin perusoikeuskirja
- 8.6.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY
- 12.12.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY
- 10.8.1981 annettu laki nro 81-766
- 30.12.2021 annettu laki nro 2021-1901
- kauppalaki (code de commerce).
- hallintolainkäyttölaki (code de justice administrative),

[– –]

[menettelyä koskevia täsmennyksiä]

Katsoo seuraavaa:

- 1 Kirjojen hinnoista 10.8.1981 annetun lain (loi du 10 août 1981 relative au prix du livre) 1 §:n, sellaisena kuin se perustuu kirjatalouden vahvistamisesta ja sen toimijoiden välisen tasapuolisuuden ja luottamuksen lujittamisesta 30.12.2021 annetun lain 1 §:ään, 1 momentissa säädetään seuraavaa: *”Jokaisen kirjoja kustantavan tai maahan tuovan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on vahvistettava kustantamilleen tai maahan tuomilleen kirjoille vähittäismyyntihinta”*. Saman 1 §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa: *Vähittäiskauppiaiden on noudatettava sellaista tosiasiallista vähittäismyyntihintaa, joka on suuruudeltaan 95–100 prosenttia kustantajan tai maahantuojan vahvistamasta hinnasta. Jos kirja lähetetään ostajalle eikä sitä noudeta kirjojen vähittäismyyntiä harjoittavasta kaupasta, myyntihinta on kustantajan tai maahantuojan vahvistama hinta. Jälleenmyyjä ei saa missään tapauksessa tarjota kirjojen kuljetuspalvelua suoraan tai välillisesti maksutta, paitsi jos kirja noudetaan vähittäismyyntiä harjoittavasta kirjakaupasta. Kuljetuspalvelusta on laskutettava noudattamalla kulttuurista ja taloudesta vastaavien ministereiden sähköisestä viestinnästä, postista ja lehdistön jakelusta vastaavan sääntelyviranomaisen [(Autorité de régulation des communications électroniques, des postes et de la distribution de la presse)] ehdotuksesta tekemässä päätöksessä vahvistettua vähimmäismaksua. Tässä päätöksessä otetaan huomioon postipalvelujen tarjoajien ehdottomat hinnat kirjojen vähittäismarkkinoilla ja tarve säilyttää tiheä vähittäismyyntiverkosto Ranskassa.”*
- 2 Talouden, valtionvarojen sekä teollisen ja digitaalisen omavaraisuuden ministeri ja kulttuuriministeri vahvistivat 4.4.2023 edellä mainitun 10.8.1981 annetun lain 1 §:n 4 momentin soveltamiseksi tekemällään päätöksellä kirjojen kotiinkuljetuspalvelun vähimmäismaksun määräksi yhtäältä 3 euroa kaikkine veroineen kaikkien sellaisten tilausten osalta, joihin kuuluu yksi tai useampi kirja, joiden hankinta-arvo uusina kirjoina on alle 35 euroa veroineen, ja toisaalta yli 0 euroa veroineen kaikkien sellaisten tilausten osalta, joihin kuuluu yksi tai useampi kirja, joiden hankinta-arvo uusina kirjoina on vähintään 35 euroa kaikkine veroineen. Amazon EU vaatii tämän päätöksen kumoamista lainvastaisuuden perusteella.

Kilpailuviranomaisen kuuleminen:

- 3 [– –]
- 4 [– –] (kanneperuste, joka koskee sellaista kansallista oikeuskysymystä, jolla ei ole merkitystä ennakkoratkaisukysymysten kannalta)

Euroopan unionin oikeuden noudattaminen:

- 5 Yhtäältä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 22 artiklassa määrätään seuraavaa: *”Unioni kunnioittaa kulttuurista, uskonnollista ja kielellistä monimuotoisuutta”*.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan viimeisessä alakohdassa määrätään seuraavaa: ”*Unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta*”. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 167 artiklassa määrätään seuraavaa: ”*1. Unioni myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi – –. 2. Unioni pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla – – – taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta – –. / – – 4. Unioni ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden perussopimusten määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi*”.

- 6 Toisaalta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 artiklassa määrätään seuraavaa: ”*Jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä*”. Kyseisen sopimuksen 56 artiklassa määrätään seuraavaa: ”*Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun jäsenvaltioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja unionissa.*”
- 7 Ensinnäkin [—]
- 8 [—]
- 9 [—]
- 10 [—] (kanneperuste, joka koskee sitä, että kyseessä olevat kansallisen oikeuden säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 2000/31 kanssa, ja jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on hylännyt unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön nojalla ja jolla ei ole merkitystä ennakkoratkaisukysymysten kannalta).
- 11 Toiseksi palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY 1 artiklassa säädetään seuraavaa: ”*1. Tässä direktiivissä vahvistetaan yleissäännökset, joiden avulla edistetään palveluntarjoajien sijoittautumisvapautta ja palvelujen vapaata liikkuvuutta niin, että samalla taataan palvelujen korkea laatu. / – – 4. Tämä direktiivi ei vaikuta toimiin, joita yhteisössä tai jäsenvaltioissa toteutetaan yhteisön oikeuden mukaisesti kulttuurisen tai kielellisen monimuotoisuuden tai tiedotusvälineiden moniarvoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi*”. Kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”*Jäsenvaltioiden on kunnioitettava palveluntarjoajien oikeutta tarjota palvelujaan muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, johon he ovat sijoittautuneet. / Jäsenvaltion, jossa palvelu tarjotaan, on varmistettava, että palvelutoiminta voidaan aloittaa ja sitä voidaan harjoittaa jäsenvaltion alueella vapaasti. / Jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelutoiminnan aloittamisen tai harjoittamisen ehdoksi alueellaan vaatimuksia, jotka eivät ole seuraavien periaatteiden mukaisia: / a) syrjimättömyys – –; / b) välttämättömyys:*

vaatimus on perusteltava yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyden tai ympäristön suojeluun liittyvin syin; / c) oikeasuhteisuus – –”.

- 12 Kantajayhtiö esittää sen väitteensä tueksi, jonka mukaan sen riitauttama päätös on lainvastainen, että 10.8.1981 annetun lain 1 §:n 4 momentin säännöksillä, joita kyseisessä päätöksessä sovelletaan, loukataan direktiivin 2006/123/EY tavoitteita siltä osin kuin niissä asetetaan palvelutoiminnan vapaan harjoittamisen edellytykseksi vaatimus, joka on ristiriidassa kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen edellytysten kanssa. Kulttuuriministeri väittää puolestaan puolustuksessaan ensisijaisesti, että koska riidanalaiset säännökset on otettu käyttöön toimituksellisen monimuotoisuuden ja siis kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi, ne eivät kuulu direktiivin 2006/123/EU soveltamisalaan sen 1 artiklan 4 kohdan nojalla. Ministeri väittää toissijaisesti, että kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttäminen on perustelu, jolla riidanalainen toimenpide voidaan oikeuttaa.
- 13 Vastaus tähän kanneperusteeseen riippuu siitä, onko direktiivin 2006/123/EY 1 artiklan 4 kohdan säännöksiä tulkittava siten, että niillä suljetaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kansallinen toimenpide, jolla säännellään jäsenvaltion alueella tapahtuvaa palvelutoiminnan harjoittamista kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi, vai onko niitä, yhdessä direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten kanssa, tulkittava siten, että kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttämisellä tai edistämällä voidaan oikeuttaa poikkeus kiellosta soveltaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin palveluntarjoajiin tällaisella kansallisella säännöstöllä käyttöön otettua vaatimusta.
- 14 Jos unionin tuomioistuin hyväksyy tällaisen tulkinnan direktiivin 1 ja 16 artiklasta, kun niitä luetaan yhdessä, esiin tulee myös kysymys siitä, suljetaanko kyseessä olevan kansallisen säännösten yhteensopivuutta direktiivin 2006/123/EY tavoitteiden kanssa koskevalla arvioinnilla pois sama tutkinta Euroopan unionin primaarioikeuden kannalta.
- 15 Kolmanneksi, jos on arvioitava kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi toteutetun kansallisen toimenpiteen yhteensopivuutta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 ja 56 artiklassa taattujen vapauksien kanssa, esiin tulee kysymys siitä, onko kansallisen toimenpiteen, jossa vahvistetaan vähimmäismaksu tavarankuljetukselle, katsottava liittyvän tämän tavarankuljetuksen myyntijärjestelyyn, jolloin sitä on siis arvioitava tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta, vai onko riidanalaisista säännöistä arvioitava palvelujen vapaan liikkuvuuden kannalta etenkin ottamalla huomioon kyseisen tavarankuljetuksen verkkomyyntitoiminnalle aiheutuva haitta tai se, että kuljetus on tavarankuljetuksen myynnistä erillinen palvelu.
- 16 Näillä kysymyksillä on ratkaisevaa merkitystä Conseil d'État'n käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisen kannalta. Niihin liittyy vakavia vaikeuksia. Asiassa on siis pyydyttävä ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla ja kantajayhtiön

esittämien vaatimusten käsittelyä on lykättävä siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa.

PÄÄTETÄÄN SEURAAVAA:

1 artikla: Asian käsittelyä lykätään siihen saakka, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Onko palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY 1 artiklan 4 kohdan säännöksiä tulkittava siten, että niillä suljetaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kansallinen toimenpide, jolla säännellään jäsenvaltion alueella tapahtuvaa palvelutoiminnan harjoittamista kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi, vai onko niitä, yhdessä direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten kanssa, tulkittava siten, että kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttämisellä tai edistämiseksi voidaan oikeuttaa poikkeus kiellosta soveltaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin palveluntarjoajiin tällaisella kansallisella säännöstöllä käyttöön otettua vaatimusta?
- 2) Suljetaanko tällaisen kansallisen säännösten yhteensopivuutta direktiivin 2006/123/EY tavoitteiden kanssa koskevalla arvioinnilla pois sama tutkinta Euroopan unionin primaarioikeuden kannalta?
- 3) Jos on arvioitava kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi toteutetun kansallisen toimenpiteen yhteensopivuutta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 ja 56 artiklassa taattujen vapauksien kanssa, onko kansallisen toimenpiteen, jossa vahvistetaan vähimmäismaksu tavarankuljetukselle, katsottava liittyvän tämän tavarankuljetuksen myyntijärjestelyyn, jolloin sitä on arvioitava pelkästään tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta, vai onko tätä säännöstöä arvioitava pelkästään palvelujen vapaan liikkuvuuden kannalta etenkin ottamalla huomioon kyseisen tavarankuljetuksen verkkomyyntitoiminnalle aiheutuva haitta tai se, että kuljetus on tavarankuljetuksesta erillinen palvelu?

[– –] [päätöksen tiedoksiantamista koskeva päätösosan kohta].

[– –] (päätöksen antamista, ratkaisukokoonpanoa ja päätöksen täytäntöönpanoa koskevat tiedot)